

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil student: Milan Rázek

Název práce: Vztah Pia XII. k otázkám nacismu a holocaustu během 2. světové války

Vedoucí: PhDr. Petr Šafařík (IMS FSV UK)

1. OBSAH A CÍL PRÁCE:

Bakalářská práce je pokusem o analýzu a zhodnocení postojů Svatého stolce v čele s papežem Piem XII. k nacionálnímu socialismu a holocaustu. Explicitně ohlášené výzkumné otázky se vztahují zejména k hlavním motivům, které ovlivnily poměr Eugenia Pacelliho, pozdějšího Pia XII., k hitlerovskému Německu (s. 2–3). Jakkoliv to autor v úvodu explicitně neohlašuje, důležitou částí práce je i pokus porovnat a zhodnotit vybrané současné odborné a popularizačně naučné názory na osobnost Pia XII.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ:

Předložené pojednání obsahuje všechny povinné náležitosti předepsané pro daný typ kvalifikačních prací. Text je dobře strukturován.

Diplomant si uložil velice obtížný úkol – jednak dosud nejsou zpřístupněny všechny důležité prameny, jednak to téma vyžaduje alespoň pasivní znalost více jazyků. Studenta značně omezovala zejména nemožnost číst německy psané práce. Krajně náročné je to téma také proto, že i řada odborně zdatných autorů promítá do svých pojednání o politice Svatého stolce své náboženské a ideologické sympatie či ohledy (nebo naopak obdobně motivované antipatie). Milan Rázek byl tedy ve velmi komplikované situaci tím spíše, že s řadou prací musel často zacházet podvojným způsobem: jednak jako se sekundární literaturou, jednak jako s předmětem analýzy. Vyrovnal se s tím dobře, přestože je někdy znát určité kolísání mezi autoritami, kdy je již ze samotné dikce místy znát, z jakého autora (a postoje ke Svatému stolci na ose mezi pólem kritickým a apologetickým) právě více vycházel.

V části věnované zhodnocení vybraných zdrojů mohl být student konkrétnější a výstižnější zejména při hodnocení autorů popularizačně naučné a publicistické literatury, jako jsou Guido Knopp a Cyrus Shahrhad. Chyba je, že se tu nevyrovnává také s ideologicky zabarvenou literaturou, jakou jsou například práce sovětského autora Michail M. Šejnmana. Mělo se tak stát alespoň v té části, kde diplomant na M. M. Šejnmana odkazuje (s. 17). Je to škoda tím spíše, že v jedné z připravovaných verzí rukopisu kritická reflexe tohoto zdroje uvedena byla – student původně ohlašoval nutnost rezervovaného postoje k použité Šejnmanově práci a upozorňoval na její roli v sovětské propagandě. Není mi známo, proč Milan Rázek při konečné úpravě rukopisu onu pasáž – svědčící o jeho schopnosti pracovat se zdroji kriticky – odstranil.

Místy mohl diplomant vykonat důkladnější rešerše k podtématům, jichž se dotkl ve své hlavní výkladové linii. Pokud například zmiňuje Pacelliho podíl na zprostředkování kontaktů mezi německými generály zvažujícími protihitlerovský převrat a Velkou Británií, měl se pokusit zjistit více také z literatury zabývající se přímo protihitlerovskými spiknutími – a ne zůstat u hlavní, nepočtené skupiny knižních prací věnovaných Pacellimu a Vatikánu (s. 18). Obdobně to platí kupříkladu o pasáži zabývající se záchranou části maďarských Židů před holocaustem (s. 24–25).

Je škoda, že autor vycházel téměř výlučně z knižních prací – tedy že nevyužil možnost čerpat z mnoha odborných časopiseckých multidatabází dostupných z internetové sítě Univerzity Karlovy (tu možnost sice sám zmiňuje – s. 3 – , ale v samotném textu nejsou po jejím náležitém zužitkování stopy).

Internetové médium Euportál není relevantním zdrojem, student navíc nezapsal správně příslušný bibliografický odkaz (pozn. pod čarou č. 53).

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Pojednání je vypracováno se zjevně velkým zájmem o dané téma, obsahuje ale i několik formálních a jazykových nedostatků, některé z nich jistě mohla odstranit důkladnější autokorektura. Za názvy se nepíše tečka (srov. titulní stranu). Podle zvolené citační normy neměly být zápisy internetových adres v grafice hypertextového odkazu.

Autokorektuře unikla i změna tzv. horního indexu na normální písmo u čísel některých poznámek pod čarou, srov. např. poznámky pod čarou č. 8–14. V obsahu omylem zůstalo – dokonce na třech místech – chybové hlášení „Chyba! Záložka není definována“ (s. 3; vycházím z odevzdané elektronické verze bakalářské práce). Pojednání obsahuje jen jedinou přílohu, proto měl být i nadpis příslušné části v jednotném čísle.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Jak již zdůrazněno, M. Rázek si zvolil velmi náročné téma. Coby vedoucí dané bakalářské práce musím ke svým kritickým poznámkám doplnit, že jsem při přípravě rukopisu vzhledem k obtížnosti metahistorické analýzy studenta vyzval, aby zvážil výraznější změnu od původního záměru ke snazší cestě kompilačního pojednání o politice Svatého stolce za druhé světové války. Milan Rázek ale značně vytrval i ve svém zájmu o zmíněnou metarovinu. Soudím, že také v tom celkově obstál: přestože byl omezen jazykovými možnostmi, dokázal napsat dobrou práci, v níž místy prokázal značné schopnosti ve srovnávání zdrojů a zhodnocení přístupu jednotlivých autorů.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Diplomant se nijak nezbyvá otázkou, která bývá rovněž kriticky zmiňována u tématu poměru Svatého stolce a některých konkrétních římskokatolických kněží k nacistickému režimu a fašistickým režimům a k jejich představitelům – jedná se o pomoc k emigraci do zámoří (téma tzv. krysích stezek, anglicky ratlines). Doporučuji, aby se k dané problematice M. Rázek při obhajobě stručně vyjádřil ve vazbě na výzkumné otázky a hlavní teze své práce. Dále doporučuji, aby více rozvedl téma, které s jeho bakalářskou prací souvisí ještě úžeji: otázku, kdy a do jaké míry byl Svatý stolec během druhé světové války informován o existenci vyhlazovacích táborů a zda na to reagoval náležitě.

6. DOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Bakalářskou práci Milana Rázka doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou velmi dobře (2).

Datum: 31. 8. 2015

Podpis: Petr Šafařík